

EESTI SAARTE KOGU

MUHU ÜLDKOGU, 28.-29. JUUNI 2009

Pühapäev, 28. juuni

11:45-12:45 Saabumine Nautse-Mihkli tallu
(asjade mahapanek, majutumine)

13:00 ESK XIX Üldkogu avamine Muhu koolis (transport bussiga)

13:20-14:10 Lõuna Muhu koolis

Pärast lõunasööki Tutvumine Muhu saare elu-oluga, ekskursioon

16:30-19:00 **Eesti Saarte Kogu aastakoosolek** (Nautse-Mihkli):

- Aasta eelmisest üldkogust
- ESK kui organisatsiooni arendamine (liikmete aktiviseerimine, uute liikmete vastuvõtt, noorteseksioon, saarte huvide esindamine, palgaline töötaja, projektiideed jms)

18:00 ESK üldkogu protseduurid

juhataste tegevuse ja maj.aasta aruanne, uue eestseisuse, esimehe ja revidendi valimine

17:30-19:00 Noorteseminar (noortekogu tegevuse hoogustumine, õppimine-töötamine saartel, töökohad, elanike arvu suurendamine, ...)

19:00-..... Õhtusöök ja õhtune programm

Esmaspäev, 29. juuni

8:15 Hommikusöök

9:00-12:00 Seminar regionaalministri osavõtul: **Saarte areng ja huvide kaitse läbi koostöö**

- Saarte seaduse mõju tutvustava uuringu ülevaade
- Noorteseminari kokkuvõte
- Kas ja kuidas kaitseb saarte seadus kohalike huve (planeeringud ning riigi- ja erasektori huvid, töökohtade loomine-ettevõtluse arendamine, teenuste kättesaadavus, looduse ja kultuuri kaitse)

12:00-12:30 Kohvipaus

12:30 Toetusmeetmete tutvustus: Leader, MAK, Interreg, kohaliku omaalgatuse programm, saarte kultuuriprogramm, ...

13:30 Kokkuvõtted, üldkogu lõpetamine

14:00 Lõunasöök Muhu koolis

Osavõtjad:

Saarte volitatud esindajad:	
Abruka – saarevaht Rein Lember	Ruhnu – Kaarel Lauk
Aegna – Hugo Udusaar	Saaremaa – Ludvik Mõtlep
Hiiumaa – Reet Kokovkin	Suur-Pakri – Fred Söderberg
Kassari – Kadri Pulk	Väike-Pakri – Nils Sjölund
Manija – saarevaht Ülle Tamm	Vahase – Arvi Prei
Muhu – Tiit Peedu	Vormsi – Elle Puurmann
Osmussaar – Aivo Hirmo	Vilsandi – Arvo Kullapere
Prangli – Endel Lepik	
Eestseisus ja kaastöönõukogu:	
Laine Tarvis, Maret Pank, Leo Filippov, Raimond Jõearu, Maris Jõgeva	
Saarte elanikud, esinejad ja külalised:	
Toomas Kasemaa (MV), Aado Keskpaik, Hants Kipper, Kristiina Tüür – Muhu; Neeme Möll, Sergei Son – Aegna; Gun Pella, Annagreta Söderberg – Pakri ühing; Ilmi Aksli (Hiidlaste Koostöökogu), Lee Rajando, Maaja Puurmann – Vormsi; Kristel ja Iti Lauk – Ruhnu; Tiit Pilt (Manija), Kristi Hints, Kätlin Taimsaar, Kristen Kannik, Liina Rüütel, Marii Eliise Rüütli (KS noortekogu) – Saaremaa; Imre Sooäär (Riigikogu), Siim-Valmar Kiisler (Regionaalminister), Riina Nurmsaar, Aule Kikas, Siim Männik, Kaido Jõgeva, Rain Sannik – Siseministeerium; Peeter Tiks – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium; Koit Kelder (Saarte Koostöökogu), Sulvi Munk (Saarte Koostöökogu), Tarmo Pikner (SOL, Lümanda), Riina Aasma, Lii Muru, Kaia Eelma (ESK sekretär) – Saaremaa; Kai Võlli (Integratsiooni SA), Tiia Palmaru (Tallinna lv/Saaremaa)	

Pühapäev, 28. juuni 2009

Kell 13.17 Muhu kooli saalis tänaab Muhu vallavanem **Tiit Peedu** kõiki osavõtjaid Muhusse tulemast, rõhutades vajadust ESKl oluliselt jõulisemalt panustada saarte huvide eest seismisesse, et saarel elamise privileegi ei tapaks raskused, mis sellega kaasas käivad.

Reet Kokovkin avaldas lootust, et ESK XIX üldkogu sujub hästi ning et juba kehtivate seaduste ja rakendusaktide (Püasiasustusega väikesaarte seadus, biosfääri programmiala Säastva arengu seaduses jne) kõrval arvestatakse enam kõigi saarte, sõltumata suurusest, võrdse kohtlemise vajadust.

Aado Keskpaik tutvustas üldkogu korralduslikke detaile ning järgneva ringsõidu kava, Hants Kipper kutsus üles mõtlema eestseisuse uute liikmete peale, kes oleks tegusad ja organisatsiooni edasi viiks.

Lõunasöögile järgnes ekskursioon Muhu saarel – erasadama pidamise võlust ja vaevast rääkis Lõunaranna sadamas (Simiste külas) omanik Olaf Orgse, Pädaste mõisa ajalugu ja tänapäeva tutvustas põhjalikult nii väljast kui seest Imre Sooäär, Liiva kaubahoovist sai imetleda ja osta kaunist käsitööd.

Kell 17:30 algab Nautse Mihkli talus üldkogu tegus osa, mida juhatab ESK eestseisuse esimees Reet Kokovkin, kohalviibijate ning üldkoosoleku päevakorra tutvustamisega.

Aasta eelmisest üldkogust, ESK kui organisatsiooni arendamine

Reet Kokovkin andis lühikese ülevaate lõppenud INTERREG programmi projektidest, milles

ESK osales (Vakka-Soome ja Väinamere kalanduse arengukavad, Tuletornid turismitooteks), lobitöö tulemusena Riigikogus kirjutati biosfääri programmiala sisse Säästva arengu seadusesse. Läbirääkimistel Siseministeeriumiga jõuti nii kaugele, et ESKI on võimalus läbi Hiiu maavalitsuse tasuda Euroopa Väikesaarte Võrgustiku (ESIN) mitme aasta liikmemaks.

Püüasustusega väikesaarte seaduse (PVS) pööramise osas Saarte seaduseks ei ole ESK olnud kuigi edukas.

ESK list org.esk@lists.ut.ee leidis aktiivset kasutamist infovahetuskeskkonnana, kodulehe aktualiseerimine, materjalide lisamine ning mitmekeelseks muutmine on töö, millega vaja kohe kiiresti tegutsema hakata.

Laine Tarvis annab ülevaate enda ja Mare Mätase (noorte esindaja, Kihnu) osalemisest ESINi aastakoosolekul Soomes septembris 2008. Seal loodud kontaktid on toonud juba mitmeid projektiideid, üheks selliseks Rohelised saared (Green Islands), mille lisaeftiks Rootsi väikesaarte ühenduse tugi Soome ja Eesti samalaadsete organisatsioonide arengule ja koostööle. ESK peaks ESINis aktiivsemalt osalema, järgmine **aastakoosolek on selle aasta septembris Elba saarel**, uus ESK eestseisuse esimees peaks sellest kindlasti osa võtma. Seoses Euroopa väikesaarte võrgustikku kuulumisega tuleb mulle (kui Katrin Koppeli asemel tegutsevale kontaktisikule) hulgaliselt järelepärimisi Eesti saarte ühe või teise eluvaldkonda kirjeldavate andmete osas. ESKI on hädasti vaja palgalist töötajat, kel oleks mh aega ja infot päringutele vastamiseks. Saaremaal on suureks probleemiks puukidega levivatesse haigustesse haigestumise järsk tõus. Puukentsefaliidi vastu vaktsineerimine toimub vaid patsiendi omal soovil ning vaktsiin ei ole riiklikult doteeritud. Samuti on kallid borrelioosi antibiootikumiravi, mõlemast haigusest tingitud tööjõukadu on saartel süvenev.

Ettepanekud:

Laiendada Väikesaarte komisjoni (Sisemin) kokku kutsuva, tööd ettevalmistava ning protokolliva ametniku tööülesandeid, et temast saaks saarte infot vahendav kontaktisik.

Lisada Haigekassa poolt doteeritavate vaktsiinide nimekirja ka puukentsefaliidi vaktsiin.

Leida võimalused teiste riikide, nt Taani väikesaarte ajakirja eelvalitud materjalide tõlkimiseks eesti keelde ning nende avaldamiseks kas listis või kodulehel.

Maret Pank: Rootsi väikesaarte ühendus kavandab esitada projektitaotluse Interreg IVA programmi, projekti ideeks on saartele energeetiliselt sõltumatu neutraalse ökoloogilise jalajäljega Rohelise saare nimetuse/märgi taotlemine. Projekti raames tehakse inventuur kõikide keskkonda mõjutavate tegurite suhtes (nt vee- ja energiakasutus, jäätmekäitlus jne), millele järgnevad koostatud tegevuskava alusel konkreetset keskkonnasäästlikud investeeringud. Partneriteks on oodatud eelkõige vallad, kellel huvi ja ressursse investeeringuteks. Roheline märk on kulude kokkuhoiu/sõltumatuse kõrval ka hea turundusargument puhkajate meelitamiseks.

Tahan ka meelde tuletada, et meie hulgas viibib kõige värskem saarevaht – Ülle Tamm Manijalt.

Saarte huvide esindamine

Elle Puurmann: Vormsil on oht, et kaovad RMK töökohad. Töökohtade kaotamisega kaob ka järelvalve Vormsi riigimetsa üle.

Samuti on jätkuvaks probleemiks meditsiiniabi kättesaadavus saarel. Oleme teinud pöördumise Päästeametile ja Tervishoiuametile, et leida lahendus erakorralise meditsiiniabi korraldamiseks ning taastada varem toimunud koostöö päästekomandos olevate parameedikute ja kiirabi vahel. Väljaõppega inimeste kasutamisevõimalus on vajalik ka seepärast, et kuigi OV näeb eelarves ette lisavahendeid, on arsti või med.õde saarele raske leida.

Reet Kokovkin: Kas me puudutame Regionaalministriga kohtumisel ka energeetikateemat – tuumajaam Suur-Pakrile, Hiiumaa hiidtuulepark jne?

Fred Söderberg: Eesti riigi valik tuumaenergia kasutamise osas ei ole meie otsustada, küll aga saame kaasa rääkida koha osas. Tuumajaam vajab ehitamiseks ja töötamiseks teid, vett ja ülekandeliine. Suur-Pakril, kus 3 püsielanikku ning 40 karilooma, puudub võimalus sadama ehitamiseks, seepärast on vaja ehitusmaterjalide kohaleveoks ehitada tammtee, mis kiirendab saare ja mandri vahelise väina kinnikasvamist veelgi. Samuti on Suur-Pakri maastiku-kaitseala ning Natura ala, mis on veel üks argument ehituskoha sobivuse vastu – planeeritav tuumajaam koos keelualaga hõlmaks vähemalt veerandi saarest. Rootsi pakrilased soovivad, et ESK avaldaks oma seisukoha tuumajaama võimaliku ehitamise kohta püsiasiustusega saarele.

Ettepanek:

Kui Eesti riik valib tuumaenergeetika tee, siis ESK seisukoht on, et tuumajaam peatab elu Pakril ning ESK seisab Eesti saartel püsiasiustuse säilimise ja taastamise eest. Kogukondi tuleb teavitada kõigest kavandatavatest sammudest ning kaasata diskussioonidesse lahenduste leidmiseks

Haridusest saartel (Elle Puurmann, Endel Lepik, Hants Kipper)

Väikesaarel on koolil elu hoidja roll, koos kooliga kaob ka elu. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse eelnõus nähakse ette põhikooli ja gümnaasiumi lahutamise eraldi asutusteks; väikesaartel, kus õpilaste arv väike, ei ole alati otstarbekas pidada saarel põhikooli, kuid 6-klassilise kooli pidamine on eluküsimus.

Koolivõrgu korrastamisega Saaremaal võib tekkida olukord, kus Muhu lapsed peavad senise Orissaare gümnaasiumi asemel keskharidust omandama kas Kuressaares (ca 70 km) või suisa mandril, see seab täiendava surve peredele.

Ettepanek:

Lugeda saartele sobivaks algkoolist, progümnaasiumist ja gümnaasiumist koosnevat haridus(asutuste) mudelit ning pöörduda Eesti Maaomavalitsuste Liidu, Linnade Liidu ning Haridus- ja Teadusministeeriumi poole, et koolivõrgu ümberkorraldamisel (sh rahastamismudeli väljatöötamisel) oleks võimalik kehtestada väikesaartele erisusi, mis kõige paremini tagavad püsiasiustuse säilimise.

Saarte transpordist (Leo Filippov, Endel Lepik, Maret Pank, Kaarel Lauk, Peeter Tiks)

Veeteed, sadamad ja laevad on saarte jaoks võtmeküsimus. Liikluse hektilisus, mis tingitud lepingupartnerite (nii riigi esindajate kui erasektori) suvast, ei võimalda saarte elanikel teha pikaajalisi plaane nt kasvõi turismi arendamiseks (Ruhnu näide). Ebaühtlane on ka riigi toetus ühenduse pidamiseks väikesaartega; eelisseisundis on sadamad, mis kuuluvad või mida haldab riigi äriühing (AS Saarte Liinid), omavalitsustel tuleb sageli leida vahendid sadamate rekonstrueerimiseks ise.

Sama lugu on laevadega, Saarte programmi toel OV ostetud laevad Abruka ja Prangliga ühenduse pidamiseks peavad vastu veel aasta-paar; uute laevade soetamiseks ning vedaja "palkamiseks" vahendid aga puuduvad.

Sõitjateveo avaliku teenindamise lepingus veo tellijat esindavad pädevad ametiasutused (maa- ja omavalitsused) on erineva haldusvõimekusega ning ka tahtmisega saarteliiklust korraldada; ühtne, pika perspektiiviga arengukava puudub, kuigi riigi poolt laevade ostmine on olnud MKM-is arutluseel.

Ettepanekud:

Töötada välja väikesaartega ühendustee osaks olevate sadamate ja transporditeenuste osutamiseks vajalike liiklusvahendite investeerimise kava.

Taastada väikesaarte programm koos sihtotstarbeliste vahenditega väikesaarte sarnase sisuga/ühiste investeringuprojektide kaasrahastamiseks.

Kell 19:10 *Eesti Saarte Kogu üldkogu*

Koosoleku juhataja Reet Kokovkin, lisaks kohal saarte ja kogukondade hääleõiguslikud esindajad (R. Lember, H. Udusaar, K. Pulk, Ü. Tamm, T. Peedu, A. Hirmo, E. Lepik, K. Lauk, L. Mõtlep, F. Söderberg, N. Sjölund, A. Prei, E. Puurmann, A. Kullapere) ja kaastöökogu liikmed ning külalised

Päevakord:

1. Majandusaasta aruande kinnitamine
2. Eestseisuse tegevusaruanne
3. Uute liikmete vastuvõtt
4. Eestseisuse, eestseisuse esimehe ja revidendi valimine
5. Järgmise üldkogu toimumispai
6. Kohapeal algatatud küsimused

Punkt 1

ESK majandusaasta kestab aprillist märtsini. Majandusaasta alguses oli ESKl rahalisi vahendeid 30 tuh kr, millele lisandus laekumata sihtfinantseerimise nõue 51 tuh kr Turu Ülikooli vastu (Interreg IIIA projekt Vakka-Soome ja Väinamere jätkusuutliku kalanduse arengukavad). Tulevaste perioodide tulude ettemaksena on kajastatud seisuga 31.03.2009 Siseministeriumi regionaalministri valitsemisala riigieelarveline eraldis 35 tuh kr kodanikuühiskonna arendamiseks ESK projektile "Osalusdemokraatia tugevdamine saarte majandusliku ja sotsiaalse tasakaalustatuse tagamiseks".

Majandusaasta jooksul laekus nõue Turu Ülikoolilt ettenähtud mahus, Siseministeriumi eraldisest oli abikõlblikke kulusid 25 tuh kr, 10 tuh tagastati riigieelarvesse.

ESK tegevuskulude suurus oli 10 tuh kr, liikmemaksu laekus 4500 kr Hiiu maavalitsuselt.

Ühtegi uut projekti majandusaasta jooksul ei algatatud, aasta lõpuks oli ESKl vahendeid 40 tuh kr, kohustused puuduvad.

Otsus: Revidendi ettepanekul kinnitada ESK 2008/2009 majandusaasta aruanne.

Punkt 2

Eestseisuse kokkusaamisi sel aastal toimunud ei ole, suhtlus käib elektrooniliselt ning tegevuse põhirõhk on suunatud tööle Väikesaarte komisjonis. VSK koosolekul 20. novembril 2008 olid arutluse all saarte transporditeemad, üldkogu institutsioon ning anti ülevaade tellitud uuringust Pühasustusega väikesaarte seaduse mõju ning võimalike seadusmuudatuste kohta.

Läbirääkimised Siseministeriumiga viisid niikaugele, et Hiiu maavalitsusele eraldati raha Euroopa Väikesaarte Võrgustikus (ESIN) ESK liikmemaksu tasumiseks.

Otsus: ESK eestseisuse 2008/2009 aasta tegevusaruanne kinnitada.

Punkt 3

Eelmise aasta lõpus esitas MTÜ Jätkusuutlik Aegna liitumisavalduse ESKga. Rahvastikuregistri järgi on Aegna saarele registreeritud 5 inimest, aastaringseid püsielanikke on kaks.

Otsus: Võtta Aegna vastu ESK liikmeks, saare esindajaks on MTÜ Jätkusuutlik Aegna juhatause liige Hugo Udusaar.

Punkt 4

Reet Kokovkin on ESK tegevust juhtinud juba 3 valimisperioodi ning organisatsioonile uue hingamise andmiseks on vaja värsket verd. Eelnevalt on oma kandidaadi ESK eestseisusesse esitanud Saaremaa Omavalitsuste Liit – Tarmo Pikner. Eestseisuse esimehe ettepanekul nimetatakse eestseisuse liimekandidaatide nimekirja Ülle Tamm ja Elle Puurmann, Hants Kipper lisab Reet Kokovkini. Revidendina jätkamiseks tehakse ettepanek Hants Kipperile.

Eestseisuse liikmekandidaadid tutvustavad vastavalt esitamisjärjekorrale lühidalt oma tegevuskava:

Tarmo Pikner – soovin jätkata oma eelnevat tegevust Saare maavalitsuses, organisatsioonides CPRM ja B7 saarte arengu eest seismisel; lõppeesmärgiks peab olema, et riik haldaks kogu oma territooriumi, et elamisväärsed oleks ka 1600 Eesti saart.

Ülle Tamm – minu mureks on saartel elatusallikate, sh loomakasvatuse ja selle saaduste realiseerimise võimaluste eest seismine.

Elle Puurmann – eelkõige tegutseda eesmärgil, et saared jääksid elujõuliseks, et saartel oleks elu nii kogukonna kui looduse poolt vaadatuna.

Reet Kokovkin – eestseisuse liikmena tahan edasi anda teavet ja kogemusi, mis mul eestseisuse esimehena on, samuti soodustada võrgustumist saarte, maavalitsuste ning Leader-tegevusgruppide vahel.

Otsus: Kinnitada ESK eestseisuse ja revidendi valimise häältelugemise komisjoni protokoll 28. juunist 2009.

ESK eestseisuse esimees on Tarmo Pikner, liikmed Reet Kokovkin ja Elle Puurmann, revident Hants Kipper

Punkt 5

2010. aastal toimuva XX üldkogu toimumiskohana seati üles Vormsi ja Ruhnu.

Otsus: Järgmine ESK üldkogu toimub Vormsil, 4.-5. juuli 2010.

Punkt 6

ESK eestseisus ja kaastöökogu peavad tööle hakkama, palju tööd saab teha listi vahendusel.

Samas vajab ka koduleht kiirelt uuendamist.

Esmakordsete külaliste ettepanekul teha järgmisel üldkogul osavõtjatele nimesildid, kus lisaks nimele kirjas ka saar, mida osavõtja esindab.

Maret Pank ulatab Reedale kingituse pika saartele pühendatud aja eest. Üldkogu lõpp 19:40

Esmaspäev, 29. juuni 2009

9:00-9:20 Kogunemine Mihkli tallu, päeva juhatab Tarmo Pikner, kes alustuseks tutvustab teise päeva kava.

Püsisasutusega väikesaarte seaduse mõju tutvustav uuring – Aado Keskpai, Maret Pank, Kaia Eelma

Uuringu tellis Riigikogu saarte ühenduse initsiatiivil Riigikogu kantselei. Ülesandepüstitus oli seotud Lissaboni strateegiaga, millega riik võtab endale kohustuse saareliste aladele erilist kaitset osutada. Uuriti praeguse seaduse mõju ning teostati võrdlusanalüüs teiste

EL riikide saarte seadustega. Riigikogu kantselei pakkumise võitis TTÜ Kuressaare Kolledži ja MTÜ Eesti Tuleviku Uuringute Instituudi ning FIE Aado Keskpaiga ühispakkumine, mis koosnes järgmistest osadest: kehtiva PVS mõjude analüüs; püüasustusega Eesti saarte olukord üldises Eesti ja EL regionaalpoliitika kontekstis, saarte lisakulud avalikule sektorile võrreldes teiste Eesti piirkondadega ja kolmandaks regionaalse ebavõrdsuse tasandamise võimalused saartel EL ja Eesti riiklike programmide kaudu; erisused, võimalused ja viimaste aastate suundumused.

Uuringu tekstiga saab tutvuda aadressil http://www.riigikogu.ee/index.php?rep_id=577301

Kokkuvõtvalt võib öelda, et saarelised maakonnad on füüsilise perifeersusega kohanenud ning sotsiaal-majanduslikku mahajäämust võrreldes teiste maakondadega ei täheldatud, saarvallad on mõningate eranditega (nt Piirissaar) keskmike seas. Ettevõtluses domineerivad tegevusalad, kus transpordikulude mõju ettevõtte tulukusele ei ole kuigi suur. Tuleb aga rõhutada, et analüüs on tehtud ESA andmetele toetudes, mis ei pruugi kajastada tõelist olukorda ning väikesed muutused algandmetes muudavad indeksite väärtusi tunduvalt.

Samas nõuaks saarte toimetulek põhjalikumat analüüsi, millise hinnaga see on saavutatud: iganädalane pendelränne, töötamine välismaal ning sellega kaasnevad sotsiaalsed probleemid. Eesti regionaalstatistika vajaks ses suhtes reorganiseerimist, töökohtade seirega väikesaartel tuleks eraldi süstemaatiliselt tegeleda. Infovahetuseks ESINiga oleks samuti vaja korraliku andmebaasi (ja selle pidajat), praegu on meie infotootmise võimekus väga madal.

Eesti Saarte Kogu peaks tegema analüütilis-süstemaatilist koostööd riigiga (ministeeriumid, Eesti Energia, ...), et saarte huvid kaitstud oleks, mitte püüdma kõiki probleeme kord aastas üldkogul korraga lahendada.

Imre Sooäär: Uuringu "peidetud" eesmärk, kas Saarte seadust on vaja või mitte, jäi täitmata.

Kuid rääkides Riigikogu liikmetega, pole keegi selle vastu, et riik tagaks võrdsed võimalused eluks ja ettevõtluseks üle Eesti ning PVSist saaks Saarte seadus. Ettevõtjate, aga ka riigi poolt loodud/hoitud töökohad on saarte elu võti.

Kogukondade huvide kaitse saartel

Siim-Valmar Kiisler: Tutvustatud uuring ja seal esitatud indikaatorid näitavad, et saared saavad omadega hakkama. Ent pilt võib muutuda hetkega, kui saarelt lahkub mõni pere või kaob töökoht, väikesaartel on igal inimesel suur "kaal". Ühelt poolt on raha vähe, riigieelarveline toetus väikesaartele ei ole suurenenud, teisalt on probleemiks saarte haldusvõimekus olemasoleva raha ära kasutamisel – hasartmängumaksust investeeringutaotlusi väikesaared peaaegu ei esita. Küsimuseks jääb – kuidas tõsta inimeste initsiatiivikust ja kuidas seda toetada, omafinantseeringu kohustus võib olla ka takistuseks, kuid peamine on ikka inimeste taga kinni. Ehk oleks abi MAKide konsultantidest? Palgalist väikesaarte töötajat, kes projektitaotlusi koordineeriks, fonde soovitaks ja saartega ühendust peaks praegu ministeeriumi eelarve välja ei kannata. Väikesaarte toetusele (6,5 milj kr) seoses omavalitsuste tasandusfondi vähendamisega 2010. aastaks survet ei ole, 2011. RE kohta ei oska ennustada.

Riigi töökohtade osas küsisin enne Keskkonna- ja Looduskaitseameti moodustamist keskkonnaministrilt järele, kas töökohtade osas on tagatud proportsioon keskuse ja regioonide vahel.

Maris Jõgeva, Endel Lepik: V-o peaks muutma väikesaarte investeeringute osas HMNi prioriteete, kui kaua sa ikka ühe ja sama kooli või rahvamaja remondiks raha küsid.

Ettepanekud:

Minister võiks teha keskkonnaministrile järelepärimise, kas pärast looduskaitseriformi on säilinud struktuurne töökohtade tasakaal ka regioonides (saartel) või on see kaldu Tallinna jt linnade poole. RMK ja muude ministeeriumi haldusalas olevate töökohtade

vähendamise puhul tuleks teha väikesaartele erand ning leida võimalus riigi töökoha säilitamiseks nagu näeb ette Püsiasiustusega väikesaarte seadus.

Jälgimist vajab ka erinevate ametkondade koostöö päästeoperatsioonide korraldamisel saartel, mis oli näiteks põhjuseks, et Tallinnast 8 km kaugusel asuvalt Naissaarelt vigastatu äratoomine võttis aega 2 tundi.

Fred Söderberg: Väikesaartel ohutuse tagamisel peaksid kõik jõustruktuurid (piirivalve, sõjavägi, politsei, päästeamet) tegema koostööd. Paldiski linn peaks tagama ohutuse Pakril, kuid praegu on see suuresti elanike endi vastutada.

Toomas Kasemaa: On olemas koostööleping kiirabi ja piirivalve vahel helikopteri väljasaatmiseks kas Tallinna või Kuressaare merevalvekeskusest. Kui kopter osaleb samal ajal mõnel teisel väljakutsel, siis võtab kutsumine tõesti aega vähemalt 2 tundi. Arstiabi kättesaadavus väikesaartel on tõesti probleem, raske on leida sobivat inimest.

Mis puudutab tuuleparkide temaatikat Lääne-Eestis, siis on hea näide Ölandi saarelt, kus 80 generaatorit on suhteliselt hästi keskkonda sobitatud. Merre me praegu planeerida ei saa, merepõhi on jaotamata territoorium (Kiisler: Ministeeriumidevahelistes vaidlustes liigub asi sinnapoole, et merepõhja hakatakse kasutama hoonestusõiguse alusel). Norra meetme abil on planeeritud teha 4s maakonnas energeetika teemaplaneering. Kogukonna huvi tuuleparkide rajamisel võiks olla sarnane Rootsiga, kus energiatevõtte rendib elanikelt tuulikualust maad ning OV saab tulu ettevõtte aktsiate omamisest.

Reet Kokovkin: Kogukond on tuulepargist huvitatud ainult siis, kui paistab selge kasu ehk see on tulutoov saarele. Praegu ei saa Hiiumaal toodetavat elektrit saarel kasutada, see müüakse välja. Omanikeringi kuuluvad välismaalased, töökohti tuulepark saarele ei lisa, lisaks veel visuaalne reostus ning madalsagedusmüra. Samuti ei poolda ESK tuumajaama rajamist saarele, sest siis on saar saarena inimeste jaoks kadunud.

Imre Sooäär: Praegusel juhul on selge, et kohalik kogukond tuuleparkidest ei võida. Võidavad omanikud ehk KOVide sihtasutused peavad kuuluma omanikeringi. Saadavat tulu saab kasutada kahjuliku mõju kompenseerimiseks.

Haridusest. Uue põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse valguses on oht, et Orissaare gümnaasium, kus viimase 10 aasta jooksul on õppinud ca 90 Muhu last, suletakse. Saarte puhul maakondadevaheline õpilaskohtade riskasutus ei toimi. Kui haridusjuhid jõuavad kohapeal koolivõrgu osas kokkuleppele, siis põhimõtteliselt minister toetab saareliste erinevuste lisamist kas seadusesse või selle rakendusaktidesse.

Endel Lepik: Ühistranspordiseaduses on erinevused omavalitsuste vahelise ning –sisese transpordikorralduse osas. Saarte puhul võiks kord olla ühesugune, praegu ei jõua Viimsi vald maksta vedaja poolt nõutud summat ühenduse pidamiseks Prangliga.

Siim-Valmar Kiisler: Riigi omandis laevad oleks lahenduseks, mis välistab ettevõtjapoolse väljapressimisvõimaluse, sinna on aga pikk tee. Järgmise aasta regionaalprogrammide maht on väiksem kui sel aastal, vähendatud on ka Kihnu programmi suurust. Seepärast on raske lubada saartele suuremaid võimalusi, tuleb püüda hoida neid programme, mis praegu käigus.

Ka MAB on UNESCO programm (nagu Kihnu programm riigi kohustusena UNESCO ees), sellele toetudes võiks Kihnu programmi lõppedes avada uue.

Noorteseminari kokkuvõte – Kristiina Tüür

Noortekogu loomise mõttekus

Koostööprojektid

Haridus ja töö

Paus 12:55 kuni 13:05

Imre Sooäär teeb lühikokkuvõtte RK saarte ühenduse tööst: tellitud PVS-i mõju uuring, saarte elektri ringvarustus lisatakse EE arengukavasse. Uute parvlaevade tulekuga muutub oluliselt parvlaevaüleveo korraldus, käivitub maantee pikenduse põhimõtte esimene etapp – üleveokulud jäävad sõidukite kanda ehk inimeste ülevedu on tasuta.

Toetusmeetmete tutvustus

Ilmi Aksli ja Reet Kokovkin andsid lühiülevaate MTÜ Hiidlaste Koostöökogu tegevusest ning kuuest meetmest, mille läbi maaelu edendatakse, vt www.kogu.hiiumaa.ee.

MTÜ Saarte Koostöökogu prioriteetidest rääkisid Koit Kelder ja Sulvi Munk, vt www.skki.ee

Riina Nurmsaar: Eesti riik eraldas INTERREG IVA saarte ja saarestike allprogrammi kõige rohkem vahendeid. Kuid eestipoolseid taotlusi on väga vähe, kogu raha kipub minema Soome ja Rootsi. Seega olge aktiivsemad taotlema, kohe-kohe on Tallinnas-Tartus tulemas eestikeelsed koolituspäevad.

Maris Jõgeva: AEFi juures tegutsev Vabauhenduste Fond on suurepärase koht, kust küsida toetust MTÜ tegevusvõimekuse kasvule kaasa aitavate tegevuste jaoks. Väikeprojektide maht on 20-100 tuh kr, suurprojektid kuni 500 tuh kr. Järgmine taotlusvoor lõppeb 15. septembril 2009, taotluses on abikõlbulikud tegevused alates 1. jaanuarist 2010. Soovitan ESKl seda võimalust oma organisatsiooni arenguks kasutada.

LÕPETUSEKS

lubab Tarmo Pikner, et eestseisus asub juba teisipäevast, 30. juunist aktiivselt tööle ning esimese asjana vormistab üldkogu pöördumise ja teisenä projektitaotluse Vabauhenduste Fondile.

14:10 Lõunasöök Muhu koolis

Koosoleku juhataja:

Koosoleku juhataja:

Koosoleku protokollija:

Reet Kokovkin

Tarmo Pikner

Kaia Eelma